

[Ib Nørlund.]

baseret på en demokratisk og retfærdig fred, til et opnåeligt mål, og ingen fornuftig dansk udenrigspolitik kan have andet mål.

På hvad grundlag er da disse resultater nået? På grundlag af en voksende respekt for principperne om fredelig sameksistens mellem stater af forskelligt samfundssystem. Det er et væsentligt fremskridt, at NATO-stater i dag anerkender disse principper, som NATO i Spaaks tid i 1950'erne forhånedes som en lumsk kommunistisk plan.

Men det er på det samme grundlag, i gensidig respekt for ligeberettigelse og suverænitæt, at et virkeligt europæisk samarbejde kan bygge, og det er den eneste vej til at nå det. Et sådant samarbejde, omfattende hele vort kontinent og uden blokdanrelser, er det eneste virkelige alternativ til den nuværende europæiske krise, som hverken en udvidet Atlantblok under USA eller de overnationale konstruktioner i monopolerens Europa øjensynlig kan løse.

Det er derfor at beklage, at de fælles europæiske forhandlinger spiller en så tilbage-skudt rolle i regeringens politik, som det fremgår af udenrigsministerens redegørelse. Han sagde ganske vist bemærkelsesværdig rigtigt: Europa er andet og mere end E.F. Men i den videre udvikling viste det sig, at han mest tænkte på NATOs euro-gruppe, på Europarådet, på deres fælles forsvar, på effektivisering af deres militære bestræbelser, endda med udsigt til en større del af byrderne. Men, hr. minister, Europa er endnu mere, det er 34 stater, som kan og må forenes om at gøre Europa til en fredens zone indadtil og udadtil, hvor samarbejde kan virke til gensidig gavn. Et sådant Europa er ikke en ny alliance og slet ikke en blok, det er en åben placering af vort kontinent på dets rette plads i en verdens udvikling.

Over for ting, som har været sagt af ordførerne, synes jeg, jeg bør erindre om den anerkendelse, som det har fået, når sådanne tanker i tilfældet den fredelige sameksistens blev fremsat fra socialistisk side, ganske vist med års forsinkelse.

Efter det, der foreligger — ikke så meget, hvad der er sagt her — er der endda bemærkelsesværdige fremskridt at antegne i Europaforhandlingernes forløb. I hvert fald vil ingen med rette kunne påstå, at der i dem har vist sig uoverstigelige hindringer for at

nå det mål, som konferencen har sat sig, hvis viljen er dertil naturligvis, ikke hvis man vægrer sig imod, at der ad den vej kan opnås afgørende — for min skyld gerne epokegørende — gennembrud. Men der er ganske åbenbart modstand at overvinde, ellers kunne forhandlingerne allerede være fuldført, ellers var der ikke blevet iværksat offentlige kampagner, som tilsigter at forhindre en overenskomst.

En metode her har været at gøre selve forskellen i samfundssystem til anstødssten. Det er naturligvis ikke vanskeligt. Enhver ved, at kapitalistiske politikere har meget at indvende mod et socialistisk system, lige så vel som socialistiske politikere har meget at indvende mod kapitalistiske systemer. Det har bare ikke noget med den foreliggende sag at gøre. Fredelig sameksistens bygger på ikke-indblanding i hinandens indre anliggender. De, der rejser krav om at måtte bestemme andres forhold, burde betænke, hvordan de selv ville reagere, hvis de blev stillet over for tilsvarende krav. Ad den vej vil ingen afspænding eller overenskomst kunne nås, og det gælder for øvrigt også i nedrustningsforhandlingerne, at der dér rejses krav, som strider mod ligheden mellem parterne.

Forudsætningen for enhver aftale om løsning af de internationale problemer er overholdelse af ligeberettigelsens princip mellem staterne. Regeringen burde lade sig lede heraf såvel i sit forhold til socialistiske lande som til den tredje verdens lande.

Det synes ikke ganske at være gået op for regeringen og for forskellige ordførere her, at verden i dag er sådan, at intet afgørende internationalt problem kan løses uden medvirken af den socialistiske verden. Det kan kun virke besynderligt, når man diskuterer energikrise, økonomisk krise, andre af de kritiske problemer, som opfylder tiden, uden at vie opmærksomhed til, hvad ligeberettiget samarbejde med den socialistiske verden kan betyde herfor.

Dette må tages som udtryk for, at man stadig ligger under for den overtro, som hedder antikommunismen. Det gælder også en række ordførere her, og jeg må sige, at overtro er ikke en god vejleder. Jeg forlanger hverken af regeringen eller af ordførerne, at de skal være kommunistiske, men jeg synes nok, man kan forlange, at den må